

Læs om:

- ▶ ESPEN 2018 i Madrid
- ▶ Oplevelser fra DSKE legatmodtagere til ESPEN Kongres
- ▶ Malnutrition Awareness week™
- ▶ Klummen
- ▶ Hold øje med The Nordic Nutrition Academy
- ▶ Kommende aktiviteter udenfor DSKE

ESPEN 2018 i Madrid

Af Mette Holst

ESPEN blev i år afholdt i Madrid. Med mere end 3800 deltagere og et meget varieret program, blev det en super kongres.

Fra næste år vil der blive flere kategorier når man skal uploade sit abstract, så man vil forhåbentlig finde at postere med samme interesseområde er mindre spredt.

Som noget nyt findes der på ESPENS hjemmeside et fotogalleri fra kongressen.

<https://www.flickr.com/photos/164327078@N03/>

Den heldige DSKE nyhedsbrevsredaktør modtog på generalforsamlingen ESPEN Career Achievement Award. Det var stort 😊

Mette Holst, modtager af ESPEN Career Achievement Award, ved overrækkelsen ved siden af Mathias Pirlich (tv), Alessandro Laviano (th) og Andre Van Gossum (yderst th)

Oplevelser fra DSKE legatmodtagere til ESPEN Kongres

ESPEN2018-kongressen var for mit vedkomne en spændende og berigende oplevelse. Jeg blev endnu engang forundret over at så mange dedikerede mennesker ønsker at mødes omkring mit favoritemne: klinisk ernæring. Ca. 1000 abstract-præsentationer vidnede om den stigende interesse for området, og

mange gode foredrag førte til, at jeg blev yderligere inspireret, motiveret og ikke mindst imponeret.

Jeg følte også en smule ærefrygt over at blive mindet om hvor meget vi stadig ikke ved, samt at en del af dét vi tror vi ved, nok ikke er helt rigtigt. Fx skal vi muligvis genoverveje hvordan vi peroralt forsøger at genoprette jernmangel. Lingtak-Neander Chans fortalte om at vi ikke nødvendigvis kan forvente en øget absorption af jern, bare fordi dosis øges, men højere dosis er dog tilsyneladende bedre end at administrere orale jerntilskud flere gange om dagen. Arne Astrup fremhævede at vi nok bør have mere øje på matrix-effekter i hele fødevarer, frem for at udskælde eller ophøje enkelte næringsstofgrupper – som måske ikke har de samme effekter hvis de kommer fra forskellige kilder.

Paul Wischmeyer berettede indlevende om vigtigheden af 1-2 års opfølgning, med fokus på ernæring og træning, efter indlæggelser på intensivafdelinger – alt sammen baseret på egne erfaringer som både patient og læge. Palle Bekker Jeppesen og Simon Lal mindede os om vigtigheden af en patientcentreret og multidisciplinær indsats i behandlingen af patienter med inflammatoriske tarmsygdomme. En pointe som jeg synes tåler gentagelse i relation til alle patientgrupper og håber er en del af fundamentet i al klinisk ernæring, fra forskning til praksis.

Tak DSKE, for rejselegatet og for det fantastiske arbejde med at styrke den danske indsats på ernæringsområdet.

Charlotte Rud

16 notedokumenter med pointer og undre-spørgsmål fra diverse oplæg, blod på tanden til en dag igen at bevæge mig ind i maskinrummet på den kliniske forskning og ikke mindst en fantastisk oplevelse, dét er hvad jeg er rejst hjem med efter at have deltaget i dette års ESPEN kongres i Madrid.

I løbet af fire dage, i et forum der emmer af viden, begejstring og tiltro til den kliniske ernæring, har jeg fået genopfrisket min viden om metoder til estimering af kropssammensætning, og hørt spændende oplæg

om ernæringsstatus og -interventioner med den ældre generation. Herfra tager jeg især et protein kvalitets- og kvantitetsfokus med mig. Jeg har leget med B. Brauns nye parenteral ernæringsposer og jeg har ladet mig imponere over inspirerende idéer, som f. eks. om vi kan lære noget af alle vores elite atleter i forhold til at kunne optimere livskvaliteten hos tidligere ICU patienter. Og så har jeg, som jeg længe har ønsket, fået lov til at sprede min begejstring, og fortsatte tiltro til L-PRP og immunonutrition i forhold til postoperativ sårheling, i forbindelse med min posterpræsentation. En poster, der resumerer resultaterne fra mit forsøg med cancer pancreatis patienter på Rigets Gastroenterologiske Klinik C. En klinik med et fantastisk personale, som har været en kæmpe hjælp i forbindelse med forsøget.

Jeg vil gerne slutte af med at sige tusind tak til DSKE for rejselegatet, og tusind tak til både Jens Rikardt Andersen, Jens Hillingsø og Carsten Palnæs Hansen for al jeres hjælp og støtte til udarbejdelse af posteren.

Cecilie Wienke

Så er min første ESPEN og posterpræsentation over! Som ESPEN debutant var jeg meget spændt på at opleve kongressen. Konklusionen er at det var enormt spændende og lærerigt, og mine mål med deltagelsen om øget kundskab samt pleje og udvidelse af mit netværk blev så absolut opfyldt. Det var også udfordrende og ikke mindst sjovt at få lov til at præsentere og uddybe vores studie "Supplerende Postoperativ Parenteral Ernæring til Hode-halscancerpatienter – en randomiseret undersøgelse" som posterpræsentation i et internationalt forum. Studiet, der blev gennemført på Rigshospitalet i 2017, blev udført i forbindelse med mit kandidatspeciale i Klinisk Ernæring. Jeg må indrømme, at jeg var enormt stolt over at kunne repræsentere Danmark som en forskningsnation der mener at medicinsk ernæring er vigtig. Ikke mindst var det også svært motiverende at udelukkende modtage positive tilbagemeldinger på studiet. Specielt synes mange det var interessant, at ingen af dem der udviklede refeeding-syndrom blev screenet i risiko på baggrunden af NICE kriterierne. I tillægge til at 100 % dækning af energibehov fra første postoperative døgn ikke signifikant øgede risikoen for refeeding-syndrom i denne risikogruppe. Til trods for at studiet var underpowered, så tyder resultaterne på at NICE kriterierne ikke er gode nok, og vi har behov for en opdatering af disse kriterier. Muligvis er det også trygt at give intensiv ernæringsintervention til disse postoperative patienter, der ofte har et langt og hårdt behandlingsforløb med store ernæringsudfordringer fremfor sig. Til slut vil jeg sende en stor tak til DSKE og deres rejselegat, der gjorde det mulig for en selvfinansierende ESPEN debutant at deltage, og nu drømmer jeg blot om en ph.d. og mange fremtidige ESPEN deltagelser.

Cecilie Marie Rødbøl

Rejsen til dette års ESPEN-kongres gik fra Århus til den spanske hovedstad Madrid, hvor vi ankom sent fredag aften. Min speciale-makker Charlotte Rud og jeg var meget beærede over at have modtaget et af DSKEs rejselegater. Dette gav os sammen mulighed for at deltage i kongressen, og præsentere vores fælles arbejde under en poster session for interesserede forbi-passerende. Vi oplevede, at der var stor interesse for vores poster, som gav anledning til gode faglige diskussioner, input og nye vinkler på vores resultater, som vi vil bruge til at gøre vores artikler og vores fremtidige forskning bedre. Vi lærte under poster præsentationen også mange potentielle samarbejdspartnere og kollegaer at kende.

Kongressen bød igen i år på et program med mange spændende foredrag. Det der primært har været styrende for, hvilke foredrag jeg valgte at opsøge, har været min interesse indenfor lever- og tarmsundhed, og hvilke molekylærbioologiske mekanismer der kan være mål for ernærings-behandling. Nogle af foredragene inddragede cases og under disse fik jeg, som ikke-kliniker, et indblik i hvor kompliceret det kan være at behandle patienter med eksempelvis tarmsvigt. Et af de mest deltager-inddragende indslag, som gjorde stort indtryk på mig var, den case-baserede præsentation "Diagnostic And Treatment Challenges In Patients With Crohn's Disease Following Extensive Intestinal Resection" leveret af Simon Lal og Palle Bekker Jeppesen. De kastede lys over de udfordringer, der er forbundet med behandling af tarmsvigt, hvordan para-enteral ernæring påvirker livskvaliteten hos patienterne, og hvordan tarmsvigt nogle steder ikke bliver prioriteret på samme niveau, som andre former for organsvigt. Der er altså behov for at prioritere tarmsvigt på lige fod med andre typer organsvigt og forske i, hvordan vi kan hjælpe disse patienter til bedre ernærings-behandling, så det bliver muligt at øge disse patienters livskvalitet, hvilket Simon Lal roste Danmark for at være gode til.

På hjemturen delte vi fly med mange af de danske kongresdeltagere, og vi fik mulighed for at arbejde videre med de forskellige input, vi havde fået. Alt i alt en helt fantastisk oplevelse.

Anne Kathrine Nissen Pedersen

Malnutrition Awareness week^{TM}

Af Marianne Boll Kristensen

Igen i år er DSKE ambassadør for ASPEN's Malnutrition Awareness Week™, som finder sted d. 24.-28. september 2018.

Formålet med ugen er:

- at uddanne sundhedsprofessionelle til at identificere og behandle underernæring tidligere i forløbet
- at uddanne borgere/patienter til at drøfte deres ernæringsstatus med sundhedsprofessionelle og sætte fokus på underernæring
- at øge bevidstheden om ernæringens rolle ift. borgers/patientens kliniske forløb.

Som DSKE-medlem kan du tilmelde dig live-webinarer (vær opmærksom på tidsforskellen: 4.00 PM ET svarer til kl. 22.00 dansk tid) i følgende emner:

- Diagnosing Malnutrition in the Obese Patient: A General Approach
- Putting the Neonatal/Preterm Malnutrition Indicators into Practice
- Community Nutrition Resources: What is Available for the Discharged Patient?
- Adult and Pediatric Nutrition Screening Systematic Review: Updates from the Academy of Nutrition and Dietetics
- Virtual Lunch with the Experts: Legislation for Malnutrition Prevention

Du kan endvidere tilgå en lang række informationsmaterialer på hjemmesiden. Du skal blot registrere dig med den kode, som du har modtaget i mailen med dette nyhedsbrev.

Læs mere på hjemmesiden:

<http://www.nutritioncare.org/maw>.

Klummen

Af Jens Rikardt Andersen, September 2018

Nylig hjemvendt fra ESPEN i Madrid – det var varmt. For gamle rotter i faget var nyhederne beskedne. Det var mest gammel vin på nye flasker, og det mest spændende var posterne. Det var glædeligt at møde mange danskere som poster-passere. Det præcise tal har jeg ikke, men der var da mere end 15 danske indlæg under kongressen, og det er flot. Og så fik Mette Holst sin velfortjente ærespris ☺.

Det lader til at strømmen af artikler om vore formler til beregning af energibehov fortsætter. De ser alle ud til at ende med samme resultat, nemlig at vi gætter nogenlunde rigtigt i 50 % af tilfældene, og resten fordeles sig omtrent ligeligt med for lave og for høje estimater. Denne gang er det børn på intensiv afdeling (Chaparro et al. JPEN 2018;42:976-86). Tidligere har det været både normalvægtige og overvægtige voksne, ambulante og indlagte. De konkluderer alle, at formlerne er for dårlige, hvis indirekte kalorimetri er facit, men de glemmer alle at fortælle, at indirekte kalorimetri er meget vanskeligt at håndtere i daglig, klinisk praksis, også hos patienter i respirator. Vi har reelt ikke et alternativ til formlerne, men skal blot

huske, at det er et gæt (estimat), og at vi skal følge op for at sikre at vi ikke skal korrigere under vejs.

Et andet gennemgående emne på intensive patienter er regulering af blodsukker. Vi ved alle, at stram regulering medfører gode resultater mht død og komplikationer. Dette kan jo gøres ved at sulte patienterne mht glukose eller bruge meget insulin. Van Steen et al. (JPEN 2018;42:1035-45) viste at sondeernæring med lavt indhold af kulhydrat ikke gav væsentlige gevinster målt ved BS-kontrollen i forhold til præparat med standard indhold af kulhydrat. Mon ikke vi snart får lært, at den eneste vej frem er at få lært at insulinbehandle disse insulin-resistente patienter ordentligt? Sulteregimer af alle slags virker metabolisk urimelige, og de koster alt for meget muskelvæv til glukoneogenese. Der er ingen grund til at tro, at akut syge, stress-metabole patienter kan leve af at oxidere fedtsyrer. Der er intet alternativ til glukosen.

Tiamin bliver ved med at drille. En ny case rapport drejer sig nu om et tilfælde 3 mdr efter Sleeve-Gastrectomy for fedme. Hun fik klassisk Wernicke's Encefalopati med tydelig effekt af tiamin indgift (Hamilton et al. Nutr Clin Pract 2018;33:510-4). Måling af tiamin i plasma er meget usikkert, men her fandt de lave værdier. Jeg vil gætte på, at vi overser mange tilfælde hos småt spisende af mange slags, også med helt blank alkohol anamnese. I de publicerede kasuistikker efter fedmekirurgi er det kliniske billede meget varierende. Eneste mulighed er vel at teste randomiseret indgift til en lang række store patientgrupper, hvis vi skal have videnskabelig dokumentation. Jeg bliver mere og mere overbevist om, at blot skal give tiamin til alle risikopatienter i stedet for at kæmpe med de besværlige, indirekte analyser.

Vi har alle problemer med at få den ønskede mængde protein givet til ældre patienter på hospital. Der er mange årsager hertil herunder smag og fremmedartede drikke. I Nederlandene undersøgte Beelen et al. (Clin Nutr 2018;37:1186-92) om proteinberigelse af almindelige, velkendte retter kunne have effekt i en randomiseret undersøgelse med ca 70 patienter i hver arm. Det lykkedes at næsten fordoble antallet af patienter, der fik mere end 1,2 g/kg/dag. Patienterne var 65+ år og indlagt på geriatrisk eller medicinsk afdeling. Man proteinberigede en lang række retter, men der er ikke i artiklen gjort rede for hvordan i detaljer, men der har været en række kommercielle partnere involveret. Jeg formoder dog at Hospital Gelderse Vallei gerne vil svare på henvendelser fra interesserede danskere.

Hold øje med The Nordic Nutrition Academy

Af Mette Holst, September 2018.

En arbejdsgruppe fra Danmark, Norge, Sverige og Finland arbejder nu målrettet på at genoptage "Nordisk Nutritionsakademi", som er et toårigt kursus i kliniske ernæring målrettet fagfolk inden for sundhedspleje i de nordiske lande.

Kurset kommer som tidligere, til at indeholde et avanceret kursus i klinisk ernæring på internationalt niveau, et forskningsprojekt som udarbejdes i tværfaglige grupper på tværs af landene og en projektledelses del. Kurset forventes finansieret delvis ved eksterne midler fra Baxter og Nestlè, samt ved finansiering fra deltagerens arbejdspladser.

De Danske mentorer som også udgør den Danske Delegation i bestyrelsen for NNA er:

Anne Marie Beck

Docent, ph.d. ved Det Sundhedsfaglige Fakultet
Institut for Sygepleje og Ernæring, København

Henrik Højgaard Rasmussen

Professor, Overlæge, PhD ved Center for Ernæring og tarmsygdomme, Aalborg Universitetshospital og Klinisk Institut, Aalborg Universitet og

Mette Holst

Forskningsleder for Klinisk Ernæring, PhD

Henrik Højgaard Rasmussen

Professor, Overlæge, PhD ved Center for Ernæring og tarmsygdomme, Aalborg Universitetshospital og Klinisk Institut, Aalborg Universitet

Der er kommet rigtig meget spændende arbejde ud af de seneste kurser. Seneste publikation af en gruppe fra det sidste NNA-hold er

N.M.L. Rasmussen et al. Effectiveness of multidisciplinary nutritional support in older hospitalised patients: A systematic review and meta-analysis. Clinical Nutrition ESPEN 27 (2018) 44e52

Vi glæder os rigtig meget til forhåbentlig snart at kunne lancere kurset.

Kommende aktiviteter i DSKE:

Hold øje med hjemmesiden www.dske.dk

Initiativmøde "Klinisk parenteral ernæring" på Kolding Sygehus. **5. november 2018. kl. 16:00-19:00**

Deltagelse er gratis men **tilmelding er påkrævet.**

Program og tilmelding sker via hjemmeside dske.dk/arrangementer

Kommende aktiviteter udenfor DSKE:

6th ESPEN Symposium: Perioperative Nutrition i Nottingham, UK 14.-15. oktober. Se dske.dk/arrangementer

Opfordring til medlemmerne:

Tjek din profil på Lægeforeningen

Passer din adresse og stillingsbetegnelse stadig?

Log ind på www.laeger.dk

Vælg "min side" og følg guiden

Del din viden og interesse med andre medlemmer

Har du et kommende projekt, et undervisningsprogram eller en sjov ernærings-oplevelse du gerne vil dele i nyhedsbrevet, så skriv til:

mette.holst@rn.dk

Deadline for indlæg til næste nyhedsbrev er:
10. December 2018.